

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КеАҚ
Филология факультеті**

**НАО «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
Филологический факультет**

**NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”
Faculty of Philology**

**«МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ:
ШЕТЕЛ ТІЛДЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ЗАМАНАУЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**
III Халықаралық ғылыми-практикалық онлайн конференция материалдары

22 ақпан 2024 ж.

**«МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ: СОВРЕМЕННЫЕ ВОПРОСЫ
ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ»**

Материалы III Международной научно-практической онлайн конференции

22 апреля 2024 г.

PROCEEDINGS
of the III International Scientific and Practical Online Conference
**“MULTICULTURAL COMMUNICATION:
MODERN ISSUES OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING”**

April 22, 2024

Астана, Казахстан

УДК 80/81
ББК 81.2
М35

Chief Editor: *Zhanna A. Beisembayeva*, Head of the Foreign Languages Theory and Practice Department, NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Candidate of Philology

Editorial Board:

Jannat Ye. Sagimbayeva, Head of the Foreign Languages Department, NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Candidate of Pedagogy, Associate Professor

Madina Zh. Tussupbekova, Associate Professor of the Foreign Languages Department, NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Candidate of Pedagogy

Roza F. Zhussupova, Associate Professor of the Foreign Languages Theory and Practice Department, NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Candidate of Pedagogy

III International Scientific and Practical Online Conference “MULTICULTURAL COMMUNICATION: MODERN ISSUES OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING”: proceedings of the online conference (Astana, April 22, 2024). – Astana: the L.N. Gumilyov ENU, 2024. – 155 p.

Proceedings includes research papers of the participants of the annual International Scientific and Practical Online Conference “Multicultural Communication: Modern Issues of Foreign Language Teaching”, that took place and was organized by the Faculty of Philology (Foreign Languages Department, Foreign Languages Theory and Practice Department) on April 22, 2024. The conference was held according to the university plan. Proceedings of the conference can be of great interest to researchers, teachers and students engaged in research in the field of modern foreign language methodology, linguistics and text issues and contemporary approaches to training foreign language teaching personnel.

Authors are fully responsible for the content of research papers and the correctness of the facts indicated in them.

ISBN 978-601-7697-24-2

CONTENTS

PLENARY REPORTS

- Yelena V. Sazhina** – Francisk Skorina Gomel State University, Gomel, Belarus 5
“МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ КОГНИТИВНО-КОММУНИКАТИВНОГО АНАЛИЗА ПОЛЕМИЧЕСКОГО ДИСКУРСА ПЕЧАТНЫХ СМИ”
- Olga A. Hopiaynen** – Yugra State University, Khanty-Mansiysk, Russia 12
“LEARNING CULTURE AND COGNITIONS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING”
- Zhypara T. Bekmatova** – Osh State University, Osh, Kyrgyzstan 18
Aigul S. Mukambetova – J. Balasagyn Kyrgyz National University, Bishkek, Kyrgyzstan
“PRACTICAL NECESSITY OF MULTILINGUALISM IN THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMMUNICATION SKILLS OF MATHEMATICS STUDENTS”
- Zhanna N. Kuzar, Zukhra Kh. Shakhputova** – L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan 22
«ЯЗЫКОВАЯ АДАПТАЦИЯ РЕПАТРИАНТОВ: ПУТЬ К ИНТЕГРАЦИИ»

SECTIONAL REPORTS

- Ainash Alzhanova, Aigul Sadykova, Elmira Kemelbekova** – L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan 30
“THE ASPECT OF REAL AND VIRTUAL CONTEXTS INTEGRATION IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE”
- Alisher Arinov, Kamar Aldasheva** – NJSC “Al-Farabi Kazakh National University”, Almaty, Kazakhstan 34
“STUDYING THE LINGUOCULTURAL SPECIFICITY OF THE NAMES OF CHARACTER TRAITS IN THE ENGLISH LANGUAGE: METHODO-LOGY AND APPLICATION IN HIGHER EDUCATION PEDAGOGY”
- Aray Atimtayeve, Kamar Aldasheva** – NJSC “Al-Farabi Kazakh National University”, Almaty, Kazakhstan 39
“THE DEVELOPMENT OF STUDENTS’ COMPETENCE VIA DIALOGUE IN ENGLISH TEACHING WITHIN THE ADULT EDUCATION FRAME-WORK”

Zhanar M. Beisenbayeva, Sholpan Kalkabayeva – Centre for Identification and Support of Gifted Children and Talented Teachers of Astana Akimat, Kazakhstan <i>“DEVELOPING ENGLISH SPEAKING SKILLS OF INTROVERTED STUDENTS BASED ON STORYTELLING”</i>	43
Hatice Nur Yavuz, Züleyha Ünlü – Tokat Gaziosmanpasa University, Tokat, Turkey <i>“EFFECTS OF DRAMA ON EFL STUDENTS’ SPEAKING AND LISTENING SKILLS: A REFLECTIVE CASE”</i>	47
Zhansaya Iskakova, Dinara M. Koishigulova – NJSC “Al-Farabi Kazakh National University”, Almaty, Kazakhstan <i>“THE IMPACT OF MNEMONICS ON VOCABULARY RETENTION AND RECALL IN UNDERGRADUATE EDUCATION”</i>	58
Kymbatgul Khausova – School-Gymnasium №63, Astana, Kazakhstan <i>“USING VARIOUS TYPES OF TECHNOLOGY IN TEACHING ENGLISH FOR STUDENTS”</i>	65
Malika A. Nurkhanova, Gulmira A. Khamitova – NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan <i>“DEVELOPMENT OF KEY COMPETENCIES IN THE CONTEXT OF LIFELONG LEARNING FOR UNIVERSITY STUDENTS”</i>	69
Assel Nurmagambetova, Karlygash Zh. Aidarbek – NJSC “Al-Farabi Kazakh National University”, Almaty, Kazakhstan <i>“INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMMUNICATION SKILLS IN A FOREIGN LANGUAGE”</i>	73
Arna Omurzakova – NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan <i>“THE APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE ENGLISH WRITING SKILLS OF HIGH SCHOOL STUDENTS”</i>	76
Gauhar O. Orazaly, Aygul A. Tadjibaeva – NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan <i>“A PRACTICAL APPROACH TO ANALYZING COMMUNICATION STRATEGIES IN ELT”</i>	82
Batagoz G. Smagulova, Kamila Kerimbayeva – NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan <i>“GOOGLE FORMS IMPACT: VOCABULARY AND GRAMMAR FOCUS IN NON-LINGUISTIC GROUPS OF ENU”</i>	88
Dariya G. Tileukhan, Gulmira A. Khamitova – NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan <i>“A TRANSFORMATIVE APPROACH TO TEACHING DIALOGIC SPEAKING: CONVERSATIONAL ARTIFICIAL INTELLIGENCE”</i>	94

- Nurlugul S. Tussupbekova, Gulnaz M. Mussabayeva, Akmaral A. Niyazbekova, Burul T. Duishonalieva** – NJSC “The L.N.Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **101**
“ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING AND TEACHING”
- Zhuldyz A. Zhanayeva, Arailym M. Zhandildinova** – NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **107**
“THE IMPORTANCE AND METHODS TO DEVELOP CRITICAL THINKING IN THE EFL CLASSROOM”
- Aruzhan Zulkharnay, Akzhan M. Abdykhalykova** – NJSC “The L.N.Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **112**
“ADAPTING ENGLISH LANGUAGE TEACHING TO ONLINE ENVIRONMENTS”
- Assel Zhumadilova** – NJSC “Al-Farabi Kazakh National University”, Almaty, Kazakhstan **118**
“LANGUAGE EDUCATION THROUGH CULINARY CULTURE: APPLICATION OF DISH NAMES IN PEDAGOGICAL PRACTICE”
- M.D. Abzhaparova** – “Astana IT University” LLP, Astana, Kazakhstan **123**
“АКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ИНТЕГРИРОВАННОГО ПОДХОДА В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ ДЛЯ НЕЛИНГВИСТИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ НА ПРИМЕРЕ КЕЙС-СТАДИ И ПОДКАСТОВ”
- Zhanna P. Vatutina** – NJSC “The L.N.Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **129**
“КОМПЕТЕНЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ИНКЛЮЗИВНЫХ ГРУППАХ ПРОЕКТА «СЕРЕБРЯНЫЙ ИНСТИТУТ»
- Oksana L. Zagorulya, Karlygash Zh. Otyzbayeva, Altynai G. Burkitbayeva** – NJSC “The L.N.Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **137**
“ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОЕКТНОЙ РАБОТЫ НА ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В ВУЗЕ СО СТУДЕНТАМИ ПЕРВОГО КУРСА (ЭТАПЫ ПРОЕКТА И ЕГО ПОДГОТОВКА)”
- Kamila Kerimbayeva, Botagoz Smagulova** – NJSC “The L.N.Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **143**
“АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР, ЖЕЛПІК ОҚЫТУ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ОБЪЕКТІСІ АРҚЫЛЫ ЕКІНШІ ТІЛДІ ОҚЫТУ МЕН ОҚЫТУДАҒЫ ЖАҢА ТЕНДЕНЦИЯЛАР”
- Meiirgul Yerkinbek** – Astana International University, **Raissa U. Latanova** – NJSC “The L.N.Gumilyov Eurasian National University”, Astana, Kazakhstan **152**
“PEDAGOGICAL POTENTIAL OF BUSINESS CORRESPONDENCE TEXTS”

АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР, ЖЕЛІЛІК ОҚЫТУ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ОБЪЕКТІСІ АРҚЫЛЫ ЕКІНШІ ТІЛДІ ОҚЫТУ МЕН ОҚЫТУДАҒЫ ЖАҢА ТЕНДЕНЦИЯЛАР

Камила Керимбаева

Шетел тілдері кафедрасының аға оқытушысы.,

ҚеАҚ «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті», Астана, Қазақстан

kamila.ke.2022@gmail.com

Багагоз Смагулова

Шетел тілдері кафедрасының аға оқытушысы.,

ҚеАҚ «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті», Астана, Қазақстан

smagulova_bg@enu.kz

Аңдатпа. Соңғы бірнеше онжылдықта Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) қолданбалары Computer Assisted Language Learning (CALL) өрісін қалыптастырды. Mobile Assisted Language Learning (MALL) барлық жерде оқуға жол ашты. 21 ғасырдың басында жаңа технологиялардың пайда болуы АКТ-ға желілік оқытуға (NL) мүмкіндік беретін әлеуметтік өлім қосты. Тіл үйрену негізінен әлеуметтік-мәдени тәжірибе екенін ескере отырып, желілік оқыту мүмкіндіктері қауымдас-тық жағдайында тілді үйренудің әлеуетін қамтамасыз етті. Бұл CALL ұсынған бұрынғы құрылым-дарды жандандырды. NL бүгінде тіл үйренушілерге жаһандық деңгейде қосылуда, Ашық білім беру ресурстарына қол жеткізуге және дәстүрлі оқу бағдарлама-сының шеңберінен тыс оқу процестерін өзін-өзі реттеуге мүмкіндік берді. Сонымен қатар, жасанды интеллект (AI) қосым-шаларының кең таралғандығы және олардың тіл үйренуге қатыстылығы CALL-тің Intelligent CALL (ICALL) болып тарауына әкелді. Осы мақаланың бірінші бөлімінде CALL қысқаша тарихи шолуы берілген, оны АКТ, желілік оқыту және ашық қолжетімділік объективтері арқылы қарастырады. Екінші бөлім екінші тілдегі білім берудегі жаңа тенденцияларды құру үшін AI салдарына, ауқымды теңшеуді қамтамасыз ету мәселесіне назар аударады және болашақ пен зерттеулер үшін ашықтық пен

Аннотация. За последние несколько десятилетий приложения информационных и коммуникационных технологий (ИКТ) сформировали область обучения компьютерной помощи (CALL). Mobile Assisted Language Learning (MALL) проложил путь для обучения повсюду. Появление новых технологий в начале 21 века добавило к ИКТ социальное измерение, позволяющее проводить сетевое обучение (NL). Учитывая, что изучение языка в основном является социокультурной практикой, возможности сетевого обучения обеспечили потенциал для изучения языка в условиях сообщества. Это оживило предше-ствующие структуры, представленные CALL. Сегодня NL позволила изучающим язык общаться во всем мире, получать доступ к открытым образовательным ресурсам и саморегулировать учебные процессы, выходящие за рамки традиционной учебной программы. Кроме того, широкое распространение приложений искусственного интел-лекта (ИИ) и их причастность к изучению языка привели к разделу Call под названием Intelligent CALL (ICALL). В первой части этой статьи представлен краткий исторический обзор CALL, который рассмат-ривается через призму ИКТ, сетевого обучения и открытого доступа. Второй раздел фокусируется на последствиях ИИ для создания новых тенденций в образовании на втором языке, проблеме обеспечения крупномасштабной настройки и поднимает важные вопросы, связанные с прозрачностью и

Abstract. Over the past few decades, Information and Communication Technology (ICT) applications have shaped the field of Computer Assisted Language Learning (CALL). Mobile Assisted Language Learning (MALL) has paved the way for learning everywhere. The emergence of new technologies at the beginning of the 21st century added a social dimension to ICT that allowed online learning (NL). Given that language learning is mainly a socio-cultural experience, online learning opportunities have provided the potential for language learning in a community context. This revived the former structures proposed by CALL. NL today has enabled language learners to connect globally, access open educa-tional resources, and self-regulate learning processes that go beyond the traditional curriculum. In addition, the prevalence of artificial intelli-gence (AI) applications and their relevance to language learning has led to the chapter of CALL as Intelligent CALL (ICALL). The first section of this article pro-vides a brief historical overview of CALL, which is viewed through the lens of ICT, network learning, and open access. The second part focuses on the implications of AI to create new trends in second language education, the issue of ensuring scalable customization, and raises important issues related to

құпиялылыққа қатысты маңызды мәселелерді көтереді.

конфиденциальностью для будущих исследований.

transparency and confidentiality for future research.

Түйін сөздер: Екінші тілді оқыту, екінші тілді оқыту, компьютер көмегімен тілді оқыту, мобильді тілде оқыту, желілік оқыту, жасанды интеллект

Ключевые слова: Изучение второго языка, изучение второго языка с помощью компьютера, изучение языка с помощью мобильных устройств, онлайн-обучение, искусственный интеллект

Key words: Second language learning, second language learning, computer-assisted language learning, mobile language learning, online learning, artificial intelligence

КІРІСПЕ

Тіл үйрену негізінен әлеуметтік-мәдени тәжірибе болып табылады. Соңғы бірнеше онжылдықта ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың (АКТ) интеграциясы мен қолданбалары тілді оқыту және үйрену әдісін қалыптастырды. 21 ғасырда жаңа технологиялардың пайда болуы АКТ-ға желілік оқыту (NL) деп аталатын нәрсеге мүмкіндік беретін әлеуметтік өлшем қосты. Бұл Computer Assisted Language Learning (CALL) және Mobile Assisted Language Learning (MALL) ұсынған бұрынғы құрылымдарды жандандырды. Желілік оқыту бүгінгі күні тіл үйренушілеріне жаһандық деңгейде қосылуға, ресурстарға ашық қол жеткізуге және оқу процестерін өзін-өзі реттеуге мүмкіндік берді. Жаңа тенденциялар қазір оқытудың осы жетілдірілген өлшемдерін қолданады.

Бұл тарауда екінші тілдегі білім берудегі өзгерістерге ықпал ететін төрт қиылысатын сала талқыланады. Біріншіден, жаңа технологиялар бейімделуге мүмкіндік берді, бұл оқушылардың дербестігіне, өздігінен жүруіне және дәстүрлі оқу бағдарламасына шектеусіз болуына мүмкіндік берді. Екіншіден, желілік оқыту мүмкіндіктері қауымдастық жағдайында тілді үйренудің әлеуетін көрсетті. Үшіншіден, Ашық білім беру ресурстары таратылған сараптамаға жол ашты және нұсқаушы рөлін өзгертті. Ақырында, табиғи тілді өндеуді (NLP) немесе автоматты түрде сөйлеуді тануды (ASR) қолданатын жасанды интеллект құралдарының кең таралуы екінші тілді оқыту және үйрену әдісін өзгертеді. Бұл тарауда осы төрт фактор талқыланады және олардың тіл үйренудің болашағына қалай әсер ететіні талданады.

ӘДІСТЕМЕ

Тіл үйренудегі АКТ-ның рөлі

Ақпараттық және коммуникациялық технологиялар (АКТ) – бұл технологияның жалпы алғанда оқыту мен оқуға қалай қолданылатынын және қолданылатынын сипаттау үшін көбінесе білім беру топтарында қолданылатын термин. Бұл тіл үйренуге тән термин емес, бірақ Дэвис (2011a) атап өткендей, АКТ-дағы С компьютерлердің электрондық поштадан бейне чатқа дейінгі көптеген әртүрлі деңгейлердегі қарым-қатынаста ойнауының маңыздылығын білдіреді. Тіл үйренуде қарым-қатынас басты орын алады. Соңғы онжылдықтарда АКТ тілдерді қалай оқытуға және үйренуге әсер етті. Тілдерді оқытуда ең жиі қолданылатын термин соңғы 30 жыл бойы өзінің жеке зерттеу нысаны болып табылатын компьютер көмегімен тілді үйрену (CALL) болып табылады (Голонка және т.б., 2014). АКТ жалпылама термин болғандықтан, бұл жұмыс ҚОҢЫРАУ-ға арналады.

Тілді үйрену үшін компьютерлерді пайдалану 1960 жылдардан басталады (Дэвис, 2011b). Аудиолингвалдық әдісті енгізу, оның жаттығулар мен тәжірибені талап етуімен, компьютерлік бағдарламаларды тіл үйренудің тамаша серіктесі етті (Леви, 1997). 1970 жылдар мен XX ғасырдың аяғы арасында CALL тіл үйренуге қатты әсер етті. Варшауэр (2000a) бойынша, осы кезеңдегі CALL тарихы үш тақырыппен сипатталды: құрылымдық CALL, Коммуникативті ШАҚЫРУ және Интегративті CALL. 1970 және 1980 жылдардағы құрылымдық CALL компьютерлерді негізінен жаттығулар мен жаттығулар үшін пайдаланды.

21 ғасырдың соңғы үш онжылдығындағы CALL тарихын сипаттайтын CALL балама құрылымдары Шектеулі ҚОҢЫРАУ мен Ашық ҚОҢЫРАУ арасында айырмашылықты

жасайды (Вах 2003). Варшауэрден айырмашылығы, Вах (2003) 20 ғасырдың соңғы үш онжылдығындағы CALL дамуының басқаша талдауын ұсынды. Оқыту үшін пайдаланылатын компьютерлік бағдарламалар интерактивтіліктен гөрі ежелеп оқытуға көбірек сүйенетін CALL ерте бихевиористік тәсілін ескере отырып, Вах бұл кезеңді Шектеулі CALL деп белгіледі. 1980 және 1990 жылдары тіл үйренуге арналған компьютерлік бағдарламалар студенттерге жеке оқытуға арналған компьютерлік жүйелермен ғана емес, сонымен қатар басқа оқушылармен де өзара әрекеттесуге мүмкіндік берді. Әлеуметтік контексте тілді үйрену жолының біртіндеп жақсаруы Open CALL кезеңіне әкелді. Бакстың Integrated CALL соңғы кезеңі Варшауэрдің Integrative CALL интерпретациясына өте ұқсас. Integrative CALL компьютерлерді пайдалануды тіл үйренуге тән деп санады, сондықтан оны қосымша ретінде емес, оқу бағдарламасы мен курс деңгейінде құруға болады. Кітаптар тілді үйрену құралы ретінде, мысалы, Book Assisted Language Learning сияқты терминді ойлап табудың қажеті жоқ ретінде қарастырылатыны сияқты, Бакс тілдік білім беру саласында компьютерлердің кең таралуына байланысты CALL терминін алып тастауды талап етті.

CALL өрісі 21 ғасырдың басында тіл үйренуге әсер етуді жалғастырды. Бұған викилер, талқылау тақталары, әлеуметтік желі веб-сайттары және виртуалды әлемдер сияқты Web 2.0 құралдарын пайдаланатын көптеген қауымдастықтардың өсуі кірді. Виртуалды әлемдермен жасалған эксперименттер тіл үйрену қауымдастығында өзіндік өмірге ие болды, бұл тіл үйренуге арналған бірнеше Second Life «әлемдерін» құрды.

MALL-ды «оқушы бекітілген, алдын ала белгіленген жерде болмаған кезде болатын оқытудың кез келген түрі немесе оқушы мобильді технологиялар ұсынатын оқу мүмкіндіктерін пайдаланған кезде болатын оқыту» ретінде сипаттайды. Рев зерттеу орталығының 2018 жылғы деректеріне сәйкес (Рев зерттеуі, 2018), АҚШ тұрғындарының 77% -ында смартфон, 73% -ында жұмыс үстелі немесе ноутбук және 53% -ында планшет бар. Технология көзінің бұл жылдам өзгеруі біздің оқуды түсінудегі өзгерістерге де сәйкес келді. Шарплс және т.б. (2010) «Жаңа оқыту» (жекелендірілген, оқушыға бағытталған, орналасқан, бірлескен, барлық жерде және өмір бойы) және «Жаңа технология» (жеке, пайдаланушыға бағытталған, мобильді, желілік, барлық жерде және ұзақ мерзімді) арасындағы нақты сәйкестікті қарады. Олар мобильді оқыту «формальды және тәжірибелік оқыту арасындағы алшақтықты жоюға мүмкіндік бере алады, жеке тұлғаны қанағаттандыру мен өмір бойы білім алудың жаңа мүмкіндіктерін ашады» (2005: 7), өйткені біз оқуды сынып қабырғасынан тыс жылжыта аламыз және күнделікті өмірімізге енеді. Тіл үйренуге қатысты Кукульска-Хульме және т.б., 2017, сондай-ақ сыныптағы қолжетімділіктен басқа, мобильді оқытуды өте құнды ететін формальды және өмір бойы оқыту арасындағы сызықтарды жою идеясы екенін айтады. Сондай-ақ олар тіл үйренудің бұл жаңа түрі оқудың тиімді дизайнын, сондай-ақ оқушылардың өздері тарапынан өзін-өзі анықтауды талап ететінін атап көрсетеді.

Мобильді құрылғылар біздің күнделікті өмірімізге еніп, аудио, бейне және визуалды мәтін арқылы байланысу үшін бай органы жасады. Дегенмен, нұсқаушылар білім беру контекстінде тіл үйрену үшін бұл ресурстарды оңтайлы пайдалану жолын білуі керек. Кейбір авторлар (Боздоган, 2015; Бурстон, 2015) цифрлық құралдар мен қолданбалардың тіл үйренуді күшейту қабілетіне, әсіресе дәстүрлі параметрлерде оқушылардың дербестігі үшін мүмкіндігі аз пайдаланылғанда заңды түрде күмәнмен қарайды. Бұл құралдарды пайдалану кезінде көп нәрсе педагогикалық ниет пен тапсырманы құрастыруға байланысты. Оқытудың оң нәтижелері педагогикалық мақсат пен технология құралының осы мақсатқа жетуге жарамдылығы арасында берік сәйкестік болған жағдайда ғана мүмкін болады.

Осы тұрғыда Universidad Nacional жобасының ATLAS (Linguistic ApplicationS үшін жасанды интеллект техникасы) бөлігі болып табылатын SO-CALL-ME (Әлеуметтік онтологияға негізделген когнитивтік кеңейтілген тілді үйренудің мобильді ортасы) сияқты нақты жобалар бар.

Жоғарыда аталған қолданбалардан басқа, арнайы сыныпта пайдалану үшін жасалған көптеген басқа мобильді құрылғы бағдарламалары немесе тілдерді үйренуге арналған қолданбалар бар. Родригес-Аранкон және т.б., 2013, олардың көпшілігін зерттеп, оқыту әдістемелерін түсіну үшін пайдалы классификация жүйесін жасады. Осылайша, бізде а) ойындар; б) сөздіктер немесе оқулықтар сияқты мазмұнды қолданбалар; в) сөздік, грамматика және айтылым жаттығуларына арналған қолданбалар; d) Rosetta Stone сияқты бұрыннан бар тілдік курстарды бейімдеу; және е) испан тілін үйрену подкасттары сияқты контексте тілді пайдаланатын қолданбалар.

Ең соңғы, сондықтан жоғарыдағы сипаттамада қарастырылмаған санаттардың бірі телефон немесе планшет арқылы тіл алмасу болып табылады. Екі мысал - HelloTalk және Tandem Learning, бұл оқушыларға басқа елдердегі ана тілінде сөйлейтіндермен сөйлесуге және сөйлесуге мүмкіндік береді. HelloTalk сияқты осы қолданбалардың кейбірінің жұмыс үстеліндегі баламасы да жоқ. Оларды пайдаланудың жалғыз жолы - мобильді құрылғы.

Соңында, әрине, мобильді тілді үйренуге шынайы өмірдегі қолданбалар да кіреді, өйткені оларды шынайы тілді үйрену үшін пайдалануға болады. Мысалы, Twitter немесе Facebook қолданбаларын ана тілінде сөйлейтіндердің жазбаларын оқу және олармен байланысу үшін пайдалануға болады немесе екінші тілде сөйлейтін кез келген елдің радиосын тыңдауға болады. Сондай-ақ Netflix-те телешоуды немесе YouTube-тен қысқарак клиптерді көруге болады. Екінші тілді үйренудің маңызды факторы - бұл Netflix немесе YouTube ресурстарының үйренушілерге арналған материалдар ретінде қалай пайдаланылатыны және оқу дизайны тіл үйренуді күшейтуде тиімді ме.

Бұл қолданбалардың барлығы бүкіл әлем бойынша тіл үйрену саласын қамтыды. Duolingo – 28 тілдегі сөздік қорын, грамматикасын және айтылуын нығайтуға мүмкіндік беретін және 2018 жылы 100 миллионнан астам пайдаланушысы бар тіл үйренудің ақысыз платформасы. (Usai et.al, 2018). Кез келген пәнге, соның ішінде тілдерге де қолдануға болатын Kahoot сияқты геймификация құралдарының 70 миллионнан астам пайдаланушысы бар және олар шет тілі кабинеттерінде белсенді түрде қолданылады. (Ванг, 2018). Тілді үйренетін пайдаланушылары бар басқа көрнекті құралдар Rosetta Stone онлайн нұсқалары және Quizlet сияқты сандық флешкарталар болып табылады. Бұл жаңа технологиялар нұсқаушы мен оқушы арасындағы қарым-қатынастың түбегейлі өзгеретінін көрсетеді. Бұл құралдарға оңай қол жеткізуді ескере отырып, оқушылар әлдеқайда көп бақылауға ие және сыныптағы мұғалімнің беделді тұлғасының басшылығынсыз, олардың оқуының қалай жүретінін басқара алады. Бұл ауысым оқушыларға анағұрлым автономды болуға және дәстүрлі сыныптан тыс оқу қауымдастықтарында цифрлық түрде жұмыс істеуге мүмкіндік берді.

Лю (Liu, 2009) әзірлеген Hello жобасы қытайлық студенттерге ағылшын тілін қалай түсінуге және сөйлеуге үйренуге мүмкіндік беретін портативті құрылғыларды пайдаланады. Бұл мысал барлық жерде оқуға және оқушылардың дербестігін дамытуға арналған мобильді құралдардың әлеуетін көрсетеді. Білім беру жүйесіне, әсіресе нұсқаушыларға қойылатын міндет – осы құралдарды біріктірудің педагогикалық жобасын әзірлеу.

4. Желілік оқыту

Бүгін біз бір-бірімен байланыспайтын статикалық компьютерлерден бір-бірімізбен оңай байланыста болуға және күнделікті байланыстарымызды кеңітетін әртүрлі цифрлық желілерге кіруге мүмкіндік беретін үлкенді-кішілі құрылғылардың көптігіне көштік. Networked Learning (NL), Джонс, 2015 мағынасында түсініледі, «...бір оқушы мен басқа оқушылар арасындағы, оқушылар мен тәрбиешілер арасындағы, оқу қауымдастығы мен оның оқу ресурстары арасындағы байланыстарды дамыту үшін АКТ қолданылатын оқыту» (2015: 5) сондықтан маңызды парадигма ретінде пайда болды. Варшауэр 2000 жылы тілдерді оқыту мен оқыту аясында «Желіге негізделген тілді оқыту» терминін енгізді, оның ішінде коммуникация басты назарда болды.

Дүние жүзіндегі көптеген білім беру орталықтарында қолданылатын Оқытуды басқару жүйелері (LMS) сияқты сыныпқа негізделген әртүрлі желілерді пайдаланудан басқа, біз мұнда әлеуметтік медиа құралдарының үш мысалын көрсетеміз - Facebook топтары, Twitter және Instagram - және олар тіл студенттері үшін желілік оқытудың мысалы бола алады. Біз бұл үшеуін Google Plus қауымдастықтары сияқты басқа платформалармен салыстырғанда қолдану деңгейі жоғары болғандықтан және тіл үйрену қауымдастықтарына қалай қарайтындығына байланысты таңдадық. 2018 жылдың наурыз айындағы жағдай бойынша Facebook-те 2,2 миллиардтан астам белсенді қолданушылар болды, Twitter-де 330 миллион және Instagram-да 800 миллион болды, ал Google Plus 2015 жылы тек 16 миллионға жуық болды.

Twitter жағдайында, Борау және т.б., 2009, Twitter-ді сыныптағы тәжірибені толықтыру үшін пайдаланды және олардың ағылшын тілін оқып жатқан қытайлық студенттері бір-бірімен қауымдастықты дамытқанын (өйткені олар платформада бір-бірін бақылап отыруы керек еді) және олардан үйренетінін байқады. сыртқы көздер, олардың коммуникативті құзыреттілігін, сондай-ақ мәдениетаралық қабілеттерін арттыру. Суреттерге бағытталған Instagram әлеуметтік желісін тіл үйрену мақсатында да пайдалануға болады. Бір мысал, Мартин Боске және Мундей, 2014 сипаттаған #InstagramELE деп аталатын жоба. Бұл жаһандық қолданбалармен Networked Learning мысалы. #InstagramELE жағдайында ай сайын жобаны жасаушылар күнделікті тәжірибеге арналған сөздер немесе өрнектер тізімін жариялайды. Бұл жобаға кез келген деңгейдегі тілдің кез келген студенті қатыса алады. Көптеген нұсқаушылар оны студенттерімен бірге қолданды, ал автономды оқушылар ана тілінде сөйлейтіндердің жазбаларын оқып, оларға түсініктеме беріп, өз жазбаларын жасай алды. Басқа нұсқаушылар бұл құралды студенттер бір-бірін қадағалайтын және платформада тапсырмаларды орналастыратын Al-Ali, 2014 сияқты сыныптағы іс-әрекеттер үшін пайдаланды.

Сондай-ақ желілік оқыту тек студенттерге ғана қатысты емес екенін атап өткен жөн. Екінші және шетел тілдерінің нұсқаушылары кәсіби даму үшін студенттер қауымдастығын құру үшін әлеуметтік желі сайттарын қабылдады. Бір мысал, #langchat хэштегі арқылы тіл мұғалімдерінің Twitter-ді пайдалануы. Бұл тег екі жолмен қолданылады. Біріншіден, оқу жылы ішінде әр апта сайын нұсқаушылар хэштегті «Твиттерде чат» жасау үшін пайдаланады, мысалы, а) сыныпта жан-жақты ақпаратты пайдалану немесе б) өзіңіздің интерактивті әңгімелеріңізді қалай жасау керек сияқты. Бұл чаттар бір сағатқа созылады. Кез келген адам қатыса алады және сессияның соңында модераторлар тақырып жауаптарын мұрағаттайды. Қазір хэштегті мамандық үшін маңызды нәрсеге назар аударғысы келетін тіл мұғалімдері де пайдаланады. Тек испан мұғалімдеріне арналған тағы бір танымал хэштег - #charlaele1. Wesely (2013) желілік оқыту арқылы мұндай өзара әрекеттесу тәжірибе қауымдастығына (CoP) әкелгенін көрсетеді. Тиімді CoP-де «өздері жасайтын бір нәрсеге алаңдаушылықты немесе құмарлықты бөлісетін және олар үнемі өзара әрекеттесе отырып, оны қалай жақсырақ істеу керектігін үйренетін адамдар тобы» (Венгер, 1998; Венгер, 2006: 1). Wesely жүргізген #langchat қатысушыларының сауалнамасы мен сұхбаты арқылы жүргізген зерттеулері кәсіби дамудың бұл түрі мұғалімдерге ынтымақтастық пен оқуға көмектескенін көрсетті.

Желілік оқыту және технологиядағы керемет жетістіктердің мүмкіндіктері, әсіресе, мұнда сипатталғандай виртуалды алмасу жағдайында көрсетіледі:

виртуалды алмасу білім беру бағдарламаларының біріктірілген бөлігі ретінде және педагогтардың және/немесе сарапшы фасилитаторлардың жетекшілігімен басқа мәдени контексттердегі немесе географиялық орындардағы серіктестермен онлайн мәдениетаралық өзара әрекеттесу және ынтымақтастықтың ұзақ кезеңдерінде оқушылар топтарының қатысуын қамтиды. (О’Друд, 2018)

НӘТИЖЕЛЕР МЕН ШІКІРТАЛАС

Ашық білім беру ресурстары

Ашық білім беру ресурстарының (OER) жылдам дамып келе жатқан тенденциясы 2002 жылдан бастап екінші тілді оқытудың академиялық доменин де қамтыды (Huyen, 2006). OER-дің негізгі анықтамасы келесідей: «Ашық білім беру ресурстары - бұл білім берушілерге, студенттерге және өздігінен білім алушыларға оқыту, оқу және зерттеу үшін пайдалану және қайта пайдалану үшін еркін және ашық ұсынылатын цифрланған материалдар». (Huyen, 2006). OER сипаттамаларының бірі Networked Learning болып табылады: желі ішінде пайдалануға болатын немесе желі немесе оқытушылар мен студенттер жасай алатын осы ресурстарды жасау. OER-ге қызығушылықтың артуы тіл үйренуде де байқалады. Карнеги университеті жасаған француз I және II және араб тілдеріне арналған ғаламдық алмасу үшін тегін оқулықтар қазірдің өзінде қол жетімді. Неміс тілінің Deutsch im Blick (Абрамс, 2017) ашық оқулығы бар және Остиндегі Техас университетінің Ашық білім беру ресурстары мен тілдерді оқыту орталығын (COERLL) құруы сияқты қосымша қызықты бастамалар бар. COERLL 2011 жылы онлайн тіл курстары мен материалдарын шығару және тарату миссиясымен басталды. Олар 18 түрлі тілге арналған оқу материалдарын ұсынады.

Студенттер жасаған OER ресурстарының бір мысалы, Уорд өңдеген Antología Abierta de Literatura Hispana (2017). Оның «Испан әдебиетіне кіріспе» курсының студенттері испан тілінде сөйлейтін авторлардың авторлық құқығы жоқ мәтіндерін таңдап алып, әдеби мәтіндердің кез келген тұрақты антологиясындағыдай түсінуге көмектесу үшін кіріспелер мен ескертулер қосты. Бірінші басылымда олар Эмилия Пардо Базан, Рубен Дарио және Альфонсина Сторни сияқты тоғыз автордың жұмыстарын жинады. Жоба қазір әлі қамтылмаған автордың көркем туындысын қосқысы келетін кез келген басқа испан әдебиеті сабағына ашылды. Уорд профессорларға оның ізімен жүруге мүмкіндік беретін материалдарды жасады. Студенттер топтарда жұмыс істейді, зерттегісі келетін мәтінді таңдайды, сондықтан антологияның жаңа тарауын шығаруы мүмкін. Студенттер оқуға агенттік беріп қана қоймайды, сонымен қатар олардың сыныптық жұмыстары семестрдің соңынан да өтеді, өйткені оның нақты өмірлік қолданбасы болады. Бұл әрекет түрі Project Based Learning (PBL) бағдарламасына да байланысты. PBL-ден біз «ең тиімді оқыту оқу шынайы, нақты әлем контекстінде болғанда орын алатынын» білеміз. (Krajcik & Blumenfeld, 2006: 319) және мұғалімдер, студенттер және қоғамдастық мүшелері ортақ түсіністікті қалыптастыру үшін белгілі бір әрекетте бірге жұмыс істейтін әлеуметтік өзара әрекеттесу болған кезде. (2006: 319).

Жасанды интеллекттің пайда болуы

Ерте AI және оның жүйесі

Жасанды интеллект (AI) саласы 1950 жылдары AI зерттеулері пайда болғаннан бері ұзақ жолдан өтті, Тьюринг машиналар ойлай алатынын зерттеу үшін әйгілі Тьюринг сынаамасын жасады. AI зерттеулеріндегі алғашқы тенденциялар Каннан, Дж. және П. Мундей

Әлсіз AI және күшті AI арасындағы философиялық айырмашылық. AI-ны адамдар сияқты ойлай алатын құрылыс жүйелері ретіндегі көзқарас күшті AI деп аталды. Сонымен қатар, жүйелерге адам ойлауының күрделілігін түсінбей жұмыс істеуге мүмкіндік беру әлсіз AI ретінде қарастырылды (Marr, 2018). Күшті AI қауіп төндіретін тұжырымдама ретінде қарастырылды, өйткені ол адам интеллектін қайталауды және адамдардан бақылауды алуды мақсат етеді. Жарты ғасырдан кейін 21 ғасырдағы AI анықтамасы келесідей өзгертілді: AI - бұл «адамдардың жүйке жүйелерін пайдалану тәсілдерінен шабыттандырылған, бірақ әдетте олардан мүлдем басқаша жұмыс істейтін ғылым және есептеу технологияларының жиынтығы. сезінуге, үйренуге, пайымдауға және әрекет етуге арналған денелер». (Stone және т.б., 2016). Біз адам ойлауының күрделілігі туралы жеткілікті білмейміз, тіпті оны машиналар арқылы жақындатуға кірісеміз. Айтуынша, зерттеулер алға жылжыған сайын ол күшті және әлсіз AI екілік перспективаларынан асып түсті. AI-ның пайда болатын үшінші мақсаты - күрделі адамның ойлауын қайталаудың түпкі мақсатынсыз, адамның ойлауына негізделген модельдерді құру (Marr, 2018). Осы үшінші мақсатқа қатысты соңғы оқиғалардың бірі -

«адамдар мен қоғамға пайда әкелетін AI бойынша серіктестік». Бұл альянсты 2016 жылы Amazon, Google, IBM, Facebook және Microsoft компаниялары AI қалай қолданылатынын зерттеу және AI-ның адамдар мен қоғамға әсерін зерттеу үшін құрған. (Херн, 2016). Пікірталас үшін ашық алаң құру арқылы бұл серіктестік AI-нің күрделі әсерін зерттеу үшін ашықтық сезімін қалыптастырады.

Бұл қысқаша тарих AI құрылымы өзінің философиялық көзқарасында парадигмалық өзгерістерге ұшырағанын көрсетеді. Табиғи тілді өңдеудегі жетістіктермен, желілік оқыту мүмкіндіктерімен және ауқымды деректерді өңдеудің технологиялық мүмкіндігімен бүгінгі AI жалпы тіл үйренуге, атап айтқанда екінші тілді зерттеуге маңызды қолданбаларға ие.

Тіл үйренудегі AI-дың назарын 1980 жылдардағы Intelligent Tutoring Systems (ITS) жұмысынан және олардың жекелендірілген білім беру туралы үлкен уәделерінен байқауға болады. ITS-тің алғашқы нұсқалары оқушылардың қажеттіліктеріне бейімделуге тырысатын компьютерлік оқыту жүйелері болды, сондықтан олар «осы мағынада оқушыларға «қамқорлық көрсетуге» тырысатын жүйелер» ретінде қарастырылды. (Өзі, 1998). Олар жеке оқыту үшін маңызды болып саналды, өйткені шексіз қайталаулар мен тәжірибеге мүмкіндік беретін репетиторлық элемент адам тәрбиешісінен артықшылықтарға ие болды. Осы мақсатқа қарамастан, жоғары оқу орындарындағы ITS-тің 22 түріне қатысты 39 зерттеудің мета-талдауы ITS колледж студенттерінің академиялық оқуына орташа ғана оң әсер еткенін көрсетті (Стинберген-Ху & Купер, 2014). Мұны ITS қолданбаларының шектеулі педагогикалық дизайнымен де байланыстыруға болады. Қырық жылға жуық уақыттан кейін AI өзінің жаңартылған нұсқасында жекелендірілген оқытудың әлеуетін жандандыруда. (Рейланд, 2017).

Стэнфорд университеті 2016 жылы «AI туралы 100 жылдық есеп» шығарды. (Stone et. Al, 2016). Тарихи құжаттаманы қамтамасыз ету және болашақ бағыттарды болжау арқылы бұл есеп AI-ға қатысты сегіз факторды, соның ішінде білім беру факторын зерттеуге арналған. Есепте тіл үйренуге қатысты келесі нәтижелер берілген: AI тіл үйренуге үлкен үміт бергенімен, ITS сияқты жүйелерде терең оқытуды ілгерілету мүмкіндігі шектеулі болғандықтан, AI-ның алғашқы жұмысы азайды. Бүгінгі күні AI күнделікті өмірдің көптеген аспектілеріне еніп кетті, мобильді құрылғылардағы смарт қолданбалардан бастап, өздігінен жүретін көліктерге дейін.

CALL-дан ICALL-ға

ICALL интеллектуалды компьютер көмегімен тілді үйрену дегенді білдіреді. Жақында CALL-дан ICALL-ға көшу сөзсіз болды. CALL мобильді технологиядағы жетістіктері және олардың тілдерді үйренудегі қосымшалары бар MALL жаңа аймағына әкелгені сияқты, AI-ның таралуы логикалық түрде ICALL деп аталатын академиялық салаға айналды.

Natural Language Processing технологияларының тілді өңдеу мүмкіндіктері компьютер көмегімен тілді үйренуде (CALL) көптеген қолданбаларға ие және мұндай қолданбаларды зерттейтін және жүзеге асыратын зерттеу саласы интеллектуалды CALL немесе ICALL деп аталады. (Лу, 2018).

Соңғы әдебиеттерде ICALL эволюциясы күшті NLP қосымшалары бар CALL-дан логикалық прогресс ретінде құжатталғанымен, CALL әрқашан оның пайда болу кезеңінде де AI әсер етті. 1980 жылдардағы CALL зерттеулері ITS жүйесімен қалыптастырылды және репетиторлық жүйелер арқылы тіл үйренуді күшейткісі келетін жеке оқушыға арналған. Бүгінгі күннің басты айырмашылығы, ITS компьютерлік оқыту жүйесіне енгізілген жаттап-оқыту процесінің тетіктеріне қатты сүйенсе де, бүгінгі AI қолдануы анағұрлым күрделірек, сонымен бірге дараланған оқушыны қамтамасыз ету мақсатын ұстанады.

CALL-дан ICALL-ға дейінгі нақты даму тіл үйрету парадигмалары болды, олар қарапайым жаттап-үйрену механизмдерінен бейімделген және байланыстырылған оқу орталарын қамтамасыз ететін күрделі тілді оқытуға дейін дамыды. Мысалы, (Ziegler және т.б., 2017) ICALL бағдарламасында 2017 жылғы кейс зерттеуі «көрнекі түрде жақсартылған

оқыту әрекеттері кезінде оқушылардың не істейтінін» көрсету арқылы екінші тілді дамыту процесі мен нәтижелерін зерттеді. ICALL жүйесіндегі NLP қолданбаларының 2018 жылғы зерттеуі (Lu, 2018) қолданбаларды мақсатты тілдегі жұмысқа, үйренуші мәтініне және мағыналы коммуникациялар үшін NLP ұсынған диалог жүйелеріне кеңінен жіктеді.

Алғашқы AI қолданбаларының бірі мәтінді сөйлеуден транскрипциялайтын Dragon транскрипциясы бағдарламалық құралы болды. Сөйлеуді тану мүмкіндігі бар Dragon бағдарламалық құралы Windows жүйесімен 1990 жылдары біріктірілген. Осы Drgaon диктант құралын пайдалану екінші тілді үйренуге, әсіресе айтылымға қатысты артықшылықтарды көрсетті. (Кэмпбелл, 2017).

– Жүктеп алынатын бағдарламалық құрал мен Carnegie Speech немесе Duolingo сияқты онлайн жүйелер сөзді автоматты түрде тану (ASR) және NLP әдістерін қолдана отырып, шет тілін оқытуды қамтамасыз етті. Бұл жүйелер тілдік қателерді тану және пайдаланушыларға оларды түзетуге көмектесу арқылы сөйлеуден мәтінге транскрипциядан асып түседі. Бұл өзін-өзі реттеуді ілгерілету және оқушылардың дербестігінің пайда болуы үшін әлеуетке ие.

Кеңірек қол жеткізу және жекелендіру туралы ұзақ уәде 1980-ші жылдардың басынан бастап бүгінгі күнге дейін жалғасты. Қазіргі МООС-тен кейінгі дәуірде жоғары білім бетпелет және AI негізіндегі онлайн оқытуды біріктіру үшін ең жақсы тәжірибелермен күресуде. Жаһандық деңгейде студенттерге қол жеткізуде онлайн оқыту екінші тілдегі білім берудің күшті мультипликаторына айналды. Кеңейтудің әлеуеті зор сияқты.

Google Translate сияқты AI негізіндегі тілдік аударма бағдарламалары екінші тіл мен шет тілін үйренушілерді кең ауқымда қолдауда үлкен жетістіктерге жетті. Google Translate әртүрлі деңгейлерде 100-ден астам тілге қолдау көрсетеді және 2017 жылдың мамырындағы жағдай бойынша күн сайын 500 миллионнан астам адамға қызмет көрсетеді. Бұл аударма қызметінің барлық жерде қолжетімділігін ескере отырып, екінші тіл үйренушілер оны сыныптан тыс уақытта да оқуын кеңейту үшін пайдаланады.

Грамматикалық ережелерден гөрі статистикалық машиналық аударманы пайдаланатын Google компаниясының машиналық аудармасы дәлдік мәселелері үшін қатты сынға алынды. Google Translate қолданбасының жаңартылған нұсқалары тіл мен дәлдік деңгейінің жақсарғанын хабарлады (Туровский, 2016). Google компаниясының нейрондық машина аудармасына ауысуы қысқа сөз тіркестерін емес, тұтас сөйлемдерді аударуға арналған және дәлдікті одан әрі жақсарттады деп күтілуде. Екінші тіл мұғалімдері мен оқушыларына қандай салдары бар? Аударма технологиясындағы осындай жетістіктерге қарамастан, Google Translate-тегі грамматикалық дәлдік мәселелері оқушының біліктілігін арттыру процесіне қалай әсер етуі мүмкін деген алаңдаушылықтар да көтерілді. (Ловетт, Д. 2018).

–Тілдерді оқыту әдістемелері: жетілдірілген алгоритмдердің табиғи жанама өнімі ретінде «бекіте отырып оқытудың» жаңа құрылымы пайда болды. Жүйелер адамның ой-пікірін қайталауға тырысқанда, олар тіл үйренудің аспектілерін (болжамдық талдау, грамматикалық ережелер, қолдану жиілігі) үйретпей-ақ анықтай алады. TextGenome.org сияқты AI негізіндегі сөздік қорын дамыту жүйелері студенттердің өз жолы мен қарқынын тандай алатын тіл үйрену мүмкіндіктерін ұсынады. Барған сайын оқушылар өздерінің оқуын бақылауға алады. Оқытуды күшейтуге назар аудару AI жүйелерін үлгіні танудан тыс шешім қабылдауға жылжытты. Нақты әлем контекстінде күшейтілген оқыту жүйесін пайдалана отырып, тіл үйренуді орналастыру тіл үйренушілерге тіл үйрену стратегияларының репертуарымен қамтамасыз ете алады.

– Тіл үйренуді бағалау: AI бейімделген оқытуды құру үшін пайдаланушылардың үлкен деректерін пайдаланады. Мұның білімге әсері бар. Benneman, EruditeAI деп аталатын ұйымның басшысы, пайдаланушылардың деректері кірістен де қымбат екенін мәлімдейді, өйткені деректер күрделі алгоритмдерді жасауға көмектеседі (Wan, 2017). Duolingo және МООС сияқты үлкен онлайн жүйелер студенттік деректердің үлкен көлемін жинайды. Бұл деректерді тексеру студенттердің оқу мақсаттары, белсенділіктері және нәтижелері бойынша

студенттердің оқуын хабардар етеді деп күтілуде. Стэнфорд есебінде студенттердің оқуының күрделілігін зерттейтін негізгі ұйымдар ретінде Learning Analytics Research Society (SOLAR), Learning Analytics and Knowledge Conference⁸⁹ және Learning at Scale Conference (L@S)⁹⁰ аталды. Бұл үлкен деректер жинақтарын мәнді бағалау механизмдерін жасау үшін пайдалануға болады, бірақ көп нәрсе осы механизмдердің қалай құрылғанына байланысты.

Жасанды интеллекттегі осы оқиғалардың барлығы тілдік білімге үлкен әсер етеді және мынадай маңызды сұрақтарды тудырады: AI сынып әдістемелерін жақсартпа ма? Бұл мұғалімдердің тиімділігін арттырады ма? Бұл білім беруді қолжетімді ете ме? Ал, сайып келгенде, ол мұғалімді алмастыра ма? Жасанды интеллекттің білім берудегі көптеген бастамаларына қарамастан, AI негізіндегі жобалардың тіл үйренуді кең ауқымда жақсартудағы тиімділігіне әлі жеткілікті дәлелдер жоқ.

AI және тілдік білім – болашақ бағыттары

Роботтар жұмыс орындарын басып алып, тіл үйрену индустриясына кері әсер етеді деген қорқыныш әлі сейілген жоқ. Жасанды интеллекттің адамның күрделі ой-пікірлерін қайталаудағы шектеулері оның бере алатын білім сапасына қатысты маңызды мәселелерді көтерді. Стэнфорд зерттеуі сияқты академиялық есептер AI доменінің адамзатқа қауіп төндірмейтінін және тек пайдалы қолданбаларды күшейте алатынын айтты. Адам еңбегінің, оның ішінде білім беру саласындағы еңбегінің әсер етуі мүмкін екенін жоққа шығаруға болмайды. ITS және виртуалды шындық қолданбалары білімге енеді деп күтілуде. Көп нәрсе екінші тілдік білім берудің «не» және «қалай» екенін анықтайтын мақсаттар мен механизмдерге байланысты болады.

Алдағы онжылдықтарда зерттеулер оңтайлы оқыту үшін AI-ді бетпе-бет контексттермен біріктіру арқылы машиналық аударма, толықтырылған шындық және виртуалды шындық қолданбалары сияқты AI құралдарын қалай жақсы біріктіру керек деген сұраққа негізделеді. Осы қиындықтарға қарамастан, көпмәдениетті қоғамда тіл үйренудің әлеуетті пайдасы жоғарыда сипатталған қиындықтардан асып түседі деп үміттенеміз. Дәстүрлі оқу жоспарлары шеңберінде және одан тыс тілдерді оқытуда AI қолдануда бірқатар қиындықтар болғанымен, барлық оқушыларға теңшелген және ашық қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін оқыту мүмкіндіктері өте зор.

ҚОРЫТЫНДЫ

Екінші тілдегі білім берудің қазіргі жағдайына бұлтқа негізделген технологиялардың, AI қолданбаларының, NLP әдісінің, желілік коммуникацияның, ашық білім беру ресурстарының және қолжетімділіктің жақсаруы үлкен әсер етті. Талқыланғандай, бұл күрделі сценарий студенттер деректерін өндіруден туындайтын ашықтық пен құпиялылық мәселелері сияқты көптеген алаңдаушылық тудырады. Соған қарамастан, біз бұл жаңа технологиялардың студенттердің оқуына жауапкершілікпен қарауы үшін ұсынатын орасан зор әлеуетін мойындауымыз керек. Екінші тілді меңгеру бойынша зерттеулер бірнеше ондаған жылдар бойы оқушының дербестігінің дамуын зерттеп келеді. Жаңа парадигмалар бар дәстүрлерді түбегейлі өзгерту арқылы ғана жасалуы мүмкін. Оқушының автономиясын түсіну және ілгерілету бойынша күш-жігерді жалғастыру туралы жаңа ештеңе жоқ, бірақ бұл технологиялық мүмкіндіктер екінші тілдегі білім беруге әкелетін парадигманың өзгеруі - оқушыға тұтастай жауап беру мүмкіндігі. Оқушының автономиясының жетекші зерттеушісі Литтл «тілді оқытудың когнитивтік, метакогнитивтік, аффективті және әлеуметтік өлшемдерімен айналысуды және олардың бір-бірімен қалай әрекеттесетіні туралы алаңдауды талап ететін оқушыға тұтас көзқарастың қажеттілігін атап өтті»

Технологиялық құралдардың болуы дербестікті дамытуды қамтамасыз ете алмайды. Бірақ барлық жерде болуы, ашықтығы және бүгінгі технологиялық платформаларға (мысалы, танымал Duolingo жүйесі) ақысыз немесе арзан қол жетімділік екінші тілді үйрену үшін теңдесі жоқ мүмкіндіктер туғызды. Тәуелсіз оқушының міндеті – оқу мақсаттарына жету үшін осы құралдарды қалай тиімді пайдалану керектігін анықтау. Дәстүрлі білім беру

жағдайында, керісінше, нұсқаушының педагогикалық ниеті мен тапсырмаға негізделген оқу әрекеті оқытудың когнитивті, метатанымдық және әлеуметтік-аффективті өлшемдері арасындағы мағыналы өзара әрекеттесуді анықтайды.

Жекелендірілген және байланыстырылған параметрлерде тіл үйрену қосымшаларын пайдалану нұсқаушының өкілеттік ретіндегі рөлін айтарлықтай қайта анықтады. Оқыту режимі енді студенттер оқуын күшейту үшін географиялық шекарадан тыс жерлерде ана тілінде сөйлейтіндермен цифрлық байланыс жасай алатын таратылған тәжірибеге өзгерді.

Ағымдағы AI жүйесінің мүмкіндіктері оқушының жаппай деректеріне негізделген болжау және бейімделу мүмкіндігінің арқасында жекелендірілген білім беру уәдесінің жүзеге асуға жақын екенін көрсетеді. Бұл уәденің орындалуы мүмкін бе, жоқ па, әлі белгісіз. Қиындықтарды жеңу және мүмкіндіктерді пайдалану стратегиялары алдағы онжылдықтардағы болашақ зерттеулерге көп сүйенеді.

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

1. Abrams, Z. (2017): *Deutsch im Blick*, Center for Open Educational Resources and Language Learning, University of Texas, Austin.
2. Al-Ali, S. (2014): *Embracing the selfie craze: exploring the possible use of Instagram as a language learning tool*. Issues and Trends in Educational Technology 2, (2): 1- 16.
3. Bax, S. (2003): *CALL – past, present and future*. System 31 (1): 13-28.
- Blattner, G., & Fiori, M. (2009). Facebook in the language classroom: Promises and possibilities. International Journal of Instructional Technology and Distance Learning, 6(1), 17-28.
- Bozdoğan, D. (2015): *MALL revisited: Current trends and pedagogical implications*.
5. Procedia-Social and Behavioral Sciences 195: 932-939.
- Burston, J. (2015): *Twenty years of MALL project implementation: A meta-analysis of learning outcomes*. ReCALL, 27, (1), 4-20.
- Borau, K., Carsten U., Jinjin F., and Ruimin S. (2009): "Microblogging for language learning: Using twitter to train communicative and cultural competence." In
6. International conference on web-based learning: 78-87. Berlin: Springer.
- Bozkurt, A. (2017). *Augmented Reality with Mobile and Ubiquitous Learning: Immersive, Enriched, Situated, and Seamless Learning Experiences*. In Digital Tools for Seamless Learning (pp. 27-41). IGI Global.
7. Chapelle, C. A., and Sauro S., eds. (2017): *The Handbook of Technology and Second Language Teaching and Learning*. New Jersey: John Wiley & Sons

PEDAGOGICAL POTENTIAL OF BUSINESS CORRESPONDENCE TEXTS

Meiirgul Yerkinbek

1-year master's student with a major in "Foreign Language: Two Foreign Languages",
Astana International University, Astana, Kazakhstan

ernarerkinbek7@gmail.com

Raissa U. Latanova

Senior Lecturer of the Foreign Languages Theory and Practice Department,
NJSC "The L.N. Gumilyov Eurasian National University", Astana, Kazakhstan

lraissa@mail.ru